

ВИДИ СПОРТУ, ЩО ВИНИКЛИ В УКРАЇНІ

Кропивницька Т., Палкін О., Полушкіна В., Макаренко О.

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Вступ. У самотності народів, їх ідентифікації та самоідентифікації важливу роль відіграють національні види спорту [2, 3]. Вони відображають трудові процеси націй, суспільні взаємовідносини людей, особливості побуту. Національні види рухової діяльності у момент зародження виступали своєрідною системою фізичного виховання, готували молодь до праці та захисту. Сьогодні – сприяють збереженню народних традицій, впливають на формування характеру, волі, інтересу до народної творчості, патріотизм, а також духовний розвиток особистості [1]. На сучасному етапі для нашої держави все це має особливе значення; відродження культури українського народу, збереження його як нації актуально, як ніколи.

Мета дослідження – узагальнення інформації про види спорту, що виникли в Україні, задля розширення системи знань з неолімпійського спорту.

Дослідження виконувалося згідно Плану НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 1.4 «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту» (номер державної реєстрації 0121U108294).

Методи дослідження: аналіз (у тому числі літературних, документальних джерел та інформації офіційних сайтів федерацій), контент-аналіз, синтез і узагальнення; порівняння.

Результати дослідження та їх обговорення. Здійснювався аналіз Реєстру визнаних видів спорту станом на 2023 рік, а саме розділу II «Неолімпійські та національні види спорту» [4]. Цей розділ налічує 121 вид спорту і для кожного з них встановлювалася країна дата виникнення, що дозволило з'ясувати, що Україна є батьківщиною для 8 видів спорту (табл. 1). Всі вони відносяться до групи єдиноборств, сформувалися за часів незалежності, 5 з них – є національними видами.

Таблиця 1 - Характеристика видів спорту, що виникли в Україні

№ з/п	Вид спорту	Рік виникнення	Рік визнання центральним органом виконавчої влади
1.	козацький двобій	1980-90-ті	2000
2.	український рукопаш "Спас"	1990-ті	2010
3.	українська боротьба на поясах	1990-ті	2013
4.	рукопаш гопак	1990-ті	2017
5.	фрі-файт	1995	2004
6.	багатоборство тілоохоронців	1999	2001
7.	хортинг	2008	2009
8.	середньовічний бій	2010	2016

Походження національних видів спорту (пункти 1-4 та 7 таблиці 1) пов'язано з козацькою добою. Вони мають на меті виховувати патріотизм, мотивують вивчати історію, культуру та традиції нашої держави. В їх основу покладено систему самовдосконалення особистості, заснованої на фізичному, морально-етичному та духовному розвитку. Важливим елементом тренувальної і змагальної практики є використання в одязі елементів українського національного костюма (окрім хортингу).

Висновки. Серед 121 неолімпійських видів спорту, визнаних в Україні, 8 – виникли на теренах нашої держави за часи її незалежності та відносяться до єдиноборств, 5 з яких – є національними і пов'язані з періодом козацтва. Це свідчить про прагнення української спільноти зберегти історичну пам'ять, яку протягом десятиріч намагалися стерти,

викривити. Те, що всі досліджувані види спорту є єдиноборствами, також підкреслює незламний дух нашого народу і необхідність постійної боротьби за своє існування.

Список використаних джерел.

1. Кудряшов І. О., Артюгін А. В. Організація та методика проведення занять з фізичного виховання студентів із використанням елементів національних видів спорту України : метод. рек. для викл. і студентів. Харків : ХДУХТ, 2018. 45 с.

2. Мулик В. В., Литвиненко А. М. Визначення найбільш популярних українських національних видів спортивних єдиноборств. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2023. № 10 (170). С. 111–118. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42666> (дата звернення: 19.02.2024).

3. Неолімпійський спорт: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту / Є. В. Імас, С. Ф. Матвеев, О. В. Борисова та ін. – Київ: НУФВСУ, вид-во «Олімп. літ.», 2015. 184 с.

4. Про затвердження Реєстру визнаних видів спорту в Україні : Наказ Міністерства молоді та спорту України від 11.03.2015 р. № 639 : станом на 7 груд. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0639728-15#Text> (дата звернення: 19.02.2024).